

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯบรมราชินีนาถเมื่อ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2538 (2558 : ออนไลน์) ความว่าธรรมชาติแวดล้อมของเราไม่ว่าจะเป็นแผ่นดิน ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเลและอากาศ มิได้เป็นเพียงสิ่งสวย ๆ งาม ๆ เท่านั้นหากแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของเราและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของเราไว้ให้ดีนี้ก็เท่ากับเป็นการปกป้องรักษาอนาคตไว้ให้ลูกหลานของเราด้วยซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติรายประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่1 การวิจัยด้านการประยุกต์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ของประเทศยุทธศาสตร์ที่3 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) ในประเด็นหลักที่4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและบริหารจัดการน้ำสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล นโยบายที่ 9 การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน จังหวัดจันทบุรีและตราดเป็นจังหวัดที่ศักยภาพและลักษณะที่ใกล้เคียงกันทั้งสภาพอากาศ แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ ผืนแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งปลูกผลไม้และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด พริกไทย มีป่าไม้ แม่น้ำและทะเลมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมีอาหารทะเลที่มีคุณภาพสดใหม่เนื่องด้วยมีภูมิประเทศทั้ง2จังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ทำให้ชายฝั่งทั้ง 2 จังหวัดมีการทำประมงชายฝั่งหรือประมงพื้นบ้านตามหมู่บ้านชุมชนที่ติดทะเลที่ต้องพึ่งพาอาศัยกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรท้องทะเลเป็นหลัก

ขณะที่ภาพรวมสถานการณ์ของประเทศไทยปัจจุบันที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อทุกสายอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในประเทศได้แก่ปัจจัยสถานการณ์ภายในการเกิดรัฐประหาร สิ่งที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมผลกระทบที่ตามมาคือปัญหาภาวะเงินฝืดที่ทำให้ประชาชนทำมาหากินยากขึ้นการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารทะเลมาบริโภคจึงต้องคิดก่อนเพราะอาหารทะเลมีราคาสูงเมื่อเทียบกับอาหารชนิดอื่น ๆ แต่ทั้งสองจังหวัดยังมีโอกาสคือราคาผลไม้ที่แต่ละปีจะมีราคาสูงขึ้นเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน หนาวไม่ต่อเนื่องสลับกับร้อนและมีพายุฤดูร้อนเป็นระยะๆ ทำให้ผลผลิตที่กำลังติดดอกง่วงหล่นเสียหายได้ผลผลิตน้อยจึงเป็นที่ต้องการของท้องตลาดและอีกสาเหตุหนึ่งคือการลดลงของพื้นที่ปลูกผลไม้ในช่วงหนึ่งชาวสวนผลไม้นิยมไถ่สวนผลไม้ไปปลูกยางพาราที่ขณะนั้นมีผลตอบแทนที่ดีกว่าทำให้ชาวสวนผลไม้หันมาปลูกยางพาราที่ไม่ต้องดูแลมากเท่าสวนผลไม้ ในส่วนภาคการประมงนั้นปัจจัยภายในที่มีผลกระทบทำให้ภาคการประมงอ่อนแอลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพระราชบัญญัติการประมงที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์การทำประมงที่เข้มงวดขึ้นในทุกๆ เรื่องทั้งขนาดเรือ อุปกรณ์การทำประมง ภาษี ที่กำหนดให้เรือประมงทุกลำต้องมีทะเบียนเรือ มีได้แก่ผู้ควบคุมเรือเป็นต้นทำให้การออกจับสัตว์น้ำของชาวประมงเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่ก็ยังมีจุดแข็งที่ถือว่าเป็นช่องทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคือชาวประมงมีการรวมกลุ่มเป็นประมงพื้นบ้านของกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรีมีกลุ่มประมงพื้นบ้านเช่นกลุ่มประมงพื้นบ้าน

ปากน้ำแฉมหนู กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแฉลง กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมแม่แก้ว ชมรมอนุรักษ์และพื้นฟูอ่าวบางกะไชย ส่วนที่จังหวัดตราดก็มีกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนและกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมโปะ โดยพยายามหาโอกาสในการสร้างความรู้ สร้างอาชีพโดยการจับมือกันไว้ให้เห็นยวแน่น ทั้งจังหวัดจันทบุรีและตราดเพื่อร่วมกันไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ก็ยังมีอุปสรรคทั้งจากภายนอกและภายในที่เป็นแรงบีบให้กลุ่มประมงพื้นบ้านต่างๆอ่อนแอลงโดยปัญหาภายในเกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยมีปัญหาด้านการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ส่งผลทำต่างประเทศซึ่งเป็นอุปสรรคจากภายนอกมีโอกาสนในการกดดันประเทศทั้งทวีปยุโรปและอเมริกาที่อยู่รอบกอดันในเรื่องภาษีศุลกากรส่วนอเมริกาดันเรื่องสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยยังคงอยู่ที่ระดับTier3 คือประเทศที่มีปัญหามากแต่ไม่ดำเนินการแก้ปัญหา หรือไม่มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ทำให้ภาครัฐมีการออกกฎหมายเพื่อแก้ไขและตอบโต้มาตรการต่างของต่างประเทศแต่กลับส่งผลกระทบต่อภาคการประมงอย่างมากแต่โอกาสของเรายังคงมีอยู่คือชายฝั่งทั้งสองจังหวัดยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ กลุ่มประมงพื้นบ้านได้ตระหนักและให้ความสนใจในการฟื้นฟูและสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่การปลูกป่าชายเลน การทำธนาคารปูม้าและการไม่ใช้เครื่องมือทำลายล้างเช่น อวนลาก อวนรุนที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างรุนแรง

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรีได้ดำเนินโครงการวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างความเข้มแข็งทางสังคมอย่างยั่งยืนของจังหวัดจันทบุรีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 พ.ศ. 2548 จนถึงปีพ.ศ. 2555 โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก ศึกษาศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติด้วยการสร้างเครือข่ายกลุ่มประมงชายฝั่งทะเลจันท ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชลพรรณ ออสปอนพันธ์และคณะ (2555) พบว่าเครือข่ายจังหวัดจันทบุรีมีกลุ่มประมงพื้นบ้านไม่น้อยกว่า25 กลุ่มแต่การขับเคลื่อนของเครือข่าย ยังอาศัยบทบาทของภาครัฐเป็นแกนนำ ปี พ.ศ. 2556 โครงการวิจัยเชิงบูรณาการความหลากหลายทาง ชีวภาพ ศึกษาศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนคลองปากน้ำแฉมหนู ด้วยปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชลพรรณ ออสปอนพันธ์และคณะ (2556) พบว่ากลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนูที่เข้าร่วมโครงการ เป็นบ้านนำร่องที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำและกลุ่มสมาชิกเกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง ว่าสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ด้วยตนเอง ปีพ.ศ. 2557 โครงการบูรณาการการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ศึกษาศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่ง ทรัพยากรของชุมชนชายฝั่งสนามไชยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชลพรรณ ออสปอนพันธ์และคณะ (2557) พบว่าชุมชนชายฝั่งสนามไชยมีแหล่งหญ้าทะเลที่มีความอุดม สมบูรณ์และเต็มไปด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำนานาชนิดทั้งขนาดเล็กและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ ได้แก่พะยูนที่อาศัยแหล่งหญ้าทะเลแหล่งเป็นอาหารและที่อยู่อาศัยและชุมชนโดยรอบได้ใช้ประโยชน์ใน การทำการประมงชายฝั่งเพื่อหารายได้ให้แก่ครอบครัวใน การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลในพื้นที่

จึงใช้วิธีภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติด้วยการปล่อยให้ธรรมชาติดูแลตัวเองที่สำคัญพบว่ามีการรวมกลุ่มทำธนาคารปูม้าเป็นการเรียนรู้สร้างเครือข่ายประชาสังคม ปีพ.ศ. 2558 โครงการบูรณาการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลของกลุ่มประมงชายฝั่งสนามไชยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชลพรรณ ออสปอนพันธ์และคณะ (2558) พบว่าชุมชนสนามไชยมีจุดอ่อนที่สำคัญคือการสร้างเครือข่ายประมงชายฝั่งที่มีอยู่ล้วนแต่เป็นเครือข่ายจากภาครัฐที่สนับสนุนส่งเสริมไม่มีการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรชุมชนด้วยตนเองโดยมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นองค์กรหลักซึ่งกลุ่มประมงชายฝั่งสนามไชยมีการรวมกลุ่มกันนั้นตั้งอยู่บนปัญหาเดียวกันคือทรัพยากรชายฝั่งร่อยหรอทำให้มีการตั้งกลุ่มธนาคารปูม้าเกิดขึ้นแต่การขับเคลื่อนกลุ่มและกิจกรรมยังเป็นการดำเนินการเฉพาะแกนนำขาดการมีส่วนร่วมจากสมาชิกกลุ่มเมื่อมีการขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมสมาชิกกลุ่มจึงไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรปี พ.ศ. 2559 คณะผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินงานสร้างเครือข่ายประมงพื้นบ้านไปสู่จังหวัดตราดซึ่งเป็นผลต่อยอดมาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเสริมสร้างเครือข่ายประมงชายฝั่งภาคตะวันออกสู่อาเซียนเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พบว่าจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราดมีการทำงานแบบต่างคนต่างทำซึ่งกลุ่มประมงพื้นบ้านของจังหวัดระยองเข้มแข็งที่สุดพบว่ามีการทำงานแบบสมาคมโดยมีสมาคมประมงพื้นบ้านเรือเล็กจังหวัดระยองที่มีแกนนำคือนายสำออย รัตนวิจิตร เป็นนายกสมาคมทำให้กลุ่มประมงจังหวัดระยองมีความเข้มแข็งกว่ากลุ่มอื่น จังหวัดตราดไม่มีข้อมูลของกลุ่มประมงพื้นบ้านในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่เมื่อนักวิจัยได้ลงพื้นที่เองจึงพบว่ากลุ่มประมงพื้นบ้านของจังหวัดตราดที่เข้มแข็งมีหลายกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนที่มีนายมนตรี ธรรมโชติเป็นประธานกลุ่มและนายสายฟ้า ทองโชติสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวใหญ่ที่ทำงานร่วมกันทำให้ทราบว่ากลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนเป็นกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีความเข้มแข็งและสามารถจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่เมื่อย้อนมาดูกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีพบว่าน่าเป็นห่วงเนื่องจากการทำงานของกลุ่มในจังหวัดจันทบุรีที่ยังขาดแกนนำที่ชัดเจนการทำงานในพื้นที่ต้องพึ่งพาอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ ปีพ.ศ. 2558 จึงได้ขยายการทำงานวิจัยไปสู่จังหวัดตราดโดยคณะผู้วิจัยและนายวิรัช สมัครสมาน ประธานชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูอ่าวบางกะไชยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรหอยลายของกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน (วช. 2559) การลงพื้นที่จังหวัดตราดในครั้งนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตราดกับเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีจังหวัดจันทบุรีได้กำหนดปรัชญาไว้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตและบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญา

สากลเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน การที่นโยบายที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้นั้นนอกจากมาตรการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐบาลแล้วความร่วมมือของภาคประชาชนในลักษณะองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายกลุ่มชาวบ้านโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ภาครัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์จำเป็นต้องค้นคว้า ใฝ่หาและพัฒนาตนเองให้รอบรู้หลากหลายสาขาวิชาเพื่อค้นหาปัญหาและทางออกของปัญหาที่จะนำไปสู่การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและการเพิ่มขึ้นของทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดจันทบุรีและตราด

การที่จะสร้างความอุดมสมบูรณ์ของชายฝั่งจังหวัดจันทบุรีและตราดให้กลับคืนมาและนำไปสู่การปรับตัวของกลุ่มประมงพื้นบ้านให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ปัญหาในประเด็นใหม่ ๆ ที่หลากหลายและรุนแรงคณะวิจัยเห็นพ้องต้องกันว่าจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านดังนั้นประเด็นคำถามสำคัญคือจะทำอย่างไรที่จะเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุและผลกระทบการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรีและตราด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีและตราด
3. ศึกษาวิธีการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราดยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา/ตัวแปร

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราดทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1.กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียน 2.กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมโป๊ะ 3.กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนู 4.กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแครง 5.ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอ่าวบางกะไชย

ขอบเขตด้านสถานที่

1. บ้านแหลมเทียน พื้นที่หมู่ 1 ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. บ้านแหลมโป๊ะ พื้นที่หมู่ 1 ตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

3. บ้านท่าแฉ่ง พื้นที่หมู่ 7 ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
 4. บ้านปากน้ำแฉมหนู พื้นที่หมู่ 9 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
 5. บ้านคลองปลาตุ๊กพื้นที่หมู่ 3 ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
- ขอบเขตด้านระยะเวลา

23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

1.4 ค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

เพิ่มศักยภาพ (Empowerment) เครือข่ายประมงพื้นบ้าน (Fishermen Network), เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local Wisdom)

1.เพิ่มศักยภาพ (Empowerment) หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการกระตุ้นเร้าให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักในศักยภาพที่ตนมีและดึงศักยภาพนั้นออกมาใช้อย่างเต็มที่และเต็มใจโดยผ่านกระบวนการสร้างการพัฒนาและการเพิ่มพลังการทำงานภายในบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยการกระทำที่เป็นการสนับสนุนในสิ่งที่เป็นเหตุปัจจัย สภาวะการณ์หรือวิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นได้พัฒนาความสามารถในการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น อย่างริเริ่มสร้างสรรค์และตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง โดยอาศัยหลักการและจริยธรรมทางสังคม เรื่องการแบ่งปันการร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและการมีส่วนร่วม

2.เครือข่ายประมงพื้นบ้าน (Fishermen Network) หมายถึงการเชื่อมโยงของกลุ่มของกลุ่มประมงพื้นบ้านจะร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกันในที่นี้หมายถึงเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด

3.เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึงหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมาและถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นหลักการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ ความมีคุณธรรมเพื่อประกอบการวางแผนและการตัดสินใจในการกระทำซึ่งในที่นี้หมายถึงการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานเพื่อเสริมศักยภาพเครือข่ายกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราด

4. ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local Wisdom) หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเรียนรู้มาจากการสั่งสมประสบการณ์เช่น การดูทิศทางคลื่นลมในทะเล การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการทำน้ำหมักชีวภาพจากหยวกกล้วยของกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนู การทำธนาคารปูของกลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแฉรง การใช้ทำเครื่องมือประมงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเช่นการใช้เครื่องมือกระดืบหอยลายของกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนเป็นต้นซึ่งในที่นี้หมายถึงภูมิปัญญาของกลุ่มประมงพื้นบ้านแต่ละกลุ่มที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันไป

1.5 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1.ได้แนวทางการวิจัยเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วม 2.ได้นักวิจัยรุ่นใหม่อย่างน้อย 1 คนและ 3. ได้นักวิจัยท้องถิ่นอย่างน้อย 3 คน หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์คือมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ด้านนโยบายผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1.แนวทางการเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราด 2.ได้ลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยองค์กรชุมชนยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน และ 3.ได้แนวทางการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราด หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำขาว องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี เทศบาลตำบลสนามไชย องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 1 และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ตำบลคลองขุด อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

3. ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ 1.ได้เพิ่มรายได้แก่กลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ 2.ได้รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดจันทบุรีและตราด หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์คือสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดระยอง พาณิชย์จังหวัดตราด พาณิชย์จังหวัดจันทบุรี

4. ด้านสังคมและชุมชน 1.ได้รูปแบบการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราด 2.กลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3.เกิดเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราดที่มีศักยภาพสูง หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์คือ กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนและกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมโป๊ะ กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนู กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแคลงและชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอ่าวบางกะไชย

1.6 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เทศบาลตำบลสนามไชย องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำขาว องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย ได้เพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. จังหวัดตราดและจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียน กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมโป๊ะ กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนู กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแคลง ชมรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอ่าวบางกะไชย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เกิดกลไกความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการลดลงความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งจันทบุรีและตราดโดยการสร้างเครือข่ายประมงพื้นบ้านให้มีศักยภาพสูงสามารถปรับตัวให้อยู่รอดท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีภูมิปัญญาชาวบ้านสู่ชุมชนที่เหมาะสมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการเพิ่มศักยภาพและการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนทำให้สาเหตุและผลกระทบการลดลงของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลจันทบุรีและตราดลดลง

4. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการนํานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติโดยองค์กรชุมชนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี